

A bolognai folyamat következő állomására (jereváni miniszteri találkozó; 2015. március) megújuló szakmai dokumentumok a minőség szolgálatában

OKTATÁSKUTATÓ
ÉS FEJLESZTŐ
INTÉZET

Temesi József egyetemi tanár,
BCE

ELISMERÉS ÉS MINŐSÉG – ORSZÁGOS FELSŐOKTATÁSI FÓRUM
2014. OKTÓBER 16

Stratégiai keret

Az oktatás – felsőoktatás szerepe az Európai Unió
hosszú távú stratégiai dokumentumaiban

Európa 2020

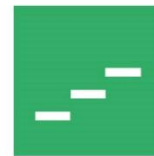
- ✓ Intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés

Oktatás és képzés 2020

- ✓ Az Oktatás és képzés 2010 program folytatása

Az Európai Felsőoktatási Térség modernizációja

- ✓ A Bologna folyamat új hangsúlyai: új megközelítések a képzésfejlesztésben és a minőségbiztosításban

Az EU teljesítményét növelni kell az alábbi területeken:

- ✓ oktatás (a tanulás és a készségfejlesztés ösztönzése)
- ✓ kutatás/innováció (olyan új termékek/szolgáltatások előállítása, amelyek elősegítik a növekedést és a foglalkoztatást, illetve a társadalmi problémák megoldását)
- ✓ digitális társadalom (információs és kommunikációs technológiák használata)

Az Unió által feltárt problémák az oktatás-képzés területén

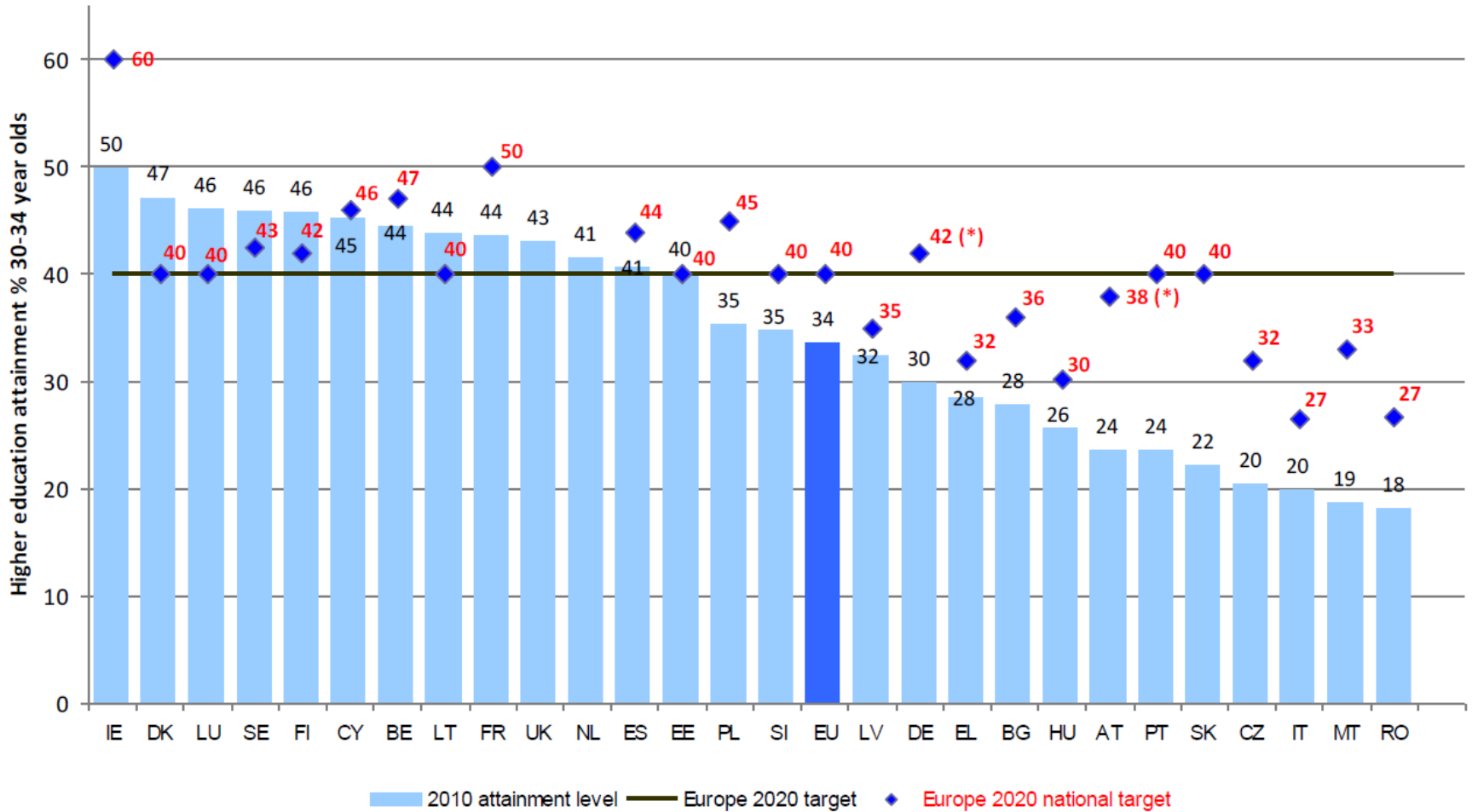
- ✓ Az európai tanulók mintegy 25%-a nem rendelkezik megfelelő olvasási készségekkel
- ✓ Túl sok fiatal hagyja abba a tanulást/képzést anélkül, hogy bizonyítványt szerezne
- ✓ a középszintű végzettségre épülő képesítések gyakran nem állnak összhangban a munkaerő-piaci igényekkel.
- ✓ A 25 és 34 év közötti európaiak nem egészen egyharmada rendelkezik felsőfokú végzettséggel (ez az arány az Egyesült Államokban 40%, Japánban pedig több mint 50%)
- ✓ Az európai intézmények nem állnak előkelő helyen a világ legjobb egyetemeinek rangsoraiban

Uniós célok

1. A köz- és magánforrásokból származó kutatási, fejlesztési és innovációs beruházások szintjének el kell érnie az Unió GDP-jének 3%-át, emellett jobb feltételeket kell teremteni e három tevékenységhez
2. 2020-ra a foglalkoztatási arányt a 20 és 64 év közötti munkavállalók körében 75%-ra kell emelni azáltal, hogy többen (különösen a nők, a fiatalok, az idősebbek, az alacsonyan képzettek és a legális bevándorlók) jutnak álláshoz
3. Javítani kell az iskolázottság szintjét, különösen az alábbi területeken:
 - ✓ a lemorzsolódási arányt 10% alá kell csökkenteni;
 - ✓ el kell érni, hogy a 30 és 34 év közötti uniós lakosok legalább 40%-a felsőfokú (vagy azzal egyenértékű) végzettséggel rendelkezzen.

A 40%-os cél

Európa 2020 - fenntartható növekedés

Célok:

1. Az üvegházhatást okozó gázok kibocsátását 2020-ra az 1990-es szinthez képest 20%-kal csökkenteni kell
2. A végfelhasználói energiafogyasztáson belül a megújuló energiaforrások arányát 20%-ra kell emelni.
3. Az energiahatékonyságot 20%-kal javítani kell.

Európa 2020 - inkluzív növekedés

A gazdasági, szociális és területi kohéziót előmozdító,
magas foglalkoztatási arányt biztosító gazdaság.

Célkitűzések:

- ✓ az európai foglalkoztatási arány növelése – a cél az, hogy különösen a nők, a fiatalok és az idősebbek számára több munkahely és jobb állások álljanak rendelkezésre
- ✓ a készségekbe és a képzésbe történő beruházás révén annak elősegítése, hogy az emberek – életkortól függetlenül – képessé váljanak az előttük álló változások felmérésére és a változások kezelésére

Európa 2020 - inkluzív növekedés

Célkitűzések (folyt.)

- ✓ a munkaerőpiacok és a jóléti rendszerek modernizálása
- ✓ annak biztosítása, hogy a növekedés előnyeiből az EU valamennyi területének haszna származzék
- ✓ legalább 20 millióval csökkenjen azok száma, akik nyomorban és társadalmi kirekesztettségben élnek, illetve akik esetében a szegénység és a kirekesztődés reális veszélyt jelent

Kiemelt uniós kezdeményezések

1. Európai digitális menetrend

Nagy sebességű/szupergyors internetre és az interoperábilis alkalmazásokra épülő egységes digitális piac kialakítása

2. Innovatív Unió

Az EU a kutatási-fejlesztési és innovációs szakpolitika középpontjában olyan főbb kihívások álljanak, mint az éghajlatváltozás, az energia- és erőforrás-hatékonyság, az egészségügy és a demográfiai változások

3. Mozgásban az ifjúság

- ✓ Elő kell segíteni, hogy a diákok és a gyakornokok **külföldön tanulhassanak**
- ✓ Jobban **fel kell vértetni a fiatalokat** ahhoz, hogy érvényesülni tudjanak a munkaerőpiacon
- ✓ Növelni kell az európai **egyetemek** teljesítményét és nemzetközi vonzerejét

Javítani kell az oktatás és a képzés valamennyi szintjét (**kiváló egyetemek, esélyegyenlőség**)

Az Európai Felsőoktatási Térség modernizációja

OKTATÁSKUTATÓ
ÉS FEJLESZTŐ
INTÉZET

Az Európai Bizottság új dokumentumának fő
céljai:

- ✓ A beiskolázási szintek emelése
- ✓ A minőség és a megfelelés növelése
- ✓ Mobilitás, nemzetközi együttműködések
- ✓ A „tudás-háromszög” erősítése
- ✓ Megfelelő finanszírozási és irányítási sémák

Modernizáció

OKTATÁSKUTATÓ
ÉS FEJLESZTŐ
INTÉZET

Supporting Growth and Jobs: *an Agenda for the modernisation of Europe's higher education systems*

COM(2011) 567 final

September 2011

Kiemelt fejlesztési területek: új irányok kijelölése

- ✓ Képesítési keretrendszerek
- ✓ 2006 óta („Az Európai Képesítési Keretrendszer az élethosszig tartó tanulás számára” életbe lépése) jelentős előrelépések olyan területeken, mint tananyagfejlesztés – képesítések leírása, nemzeti keretrendszerek kialakítása és harmonizációja
- ✓ A tanulási eredmények szemléletének elterjedése és váltás a hallgató-orientált felsőoktatás irányába
- ✓ Elmozdulás a metakeret absztrakt fogalmától a munkaerőpiac és az oktatás összekötésének konkrét eszközévé

Kreditrendszer, kreditátvitel

- ✓ Az ECTS hosszú utat tett meg az 1980-as évek végi pilot programoktól a mai gyakorlatig
- ✓ 1998: az első kézikönyv: hangsúly a Sorbonne és Bologna nyilatkozatok mobilitási céljainak elősegítésén – tanulási egyezmény, kreditátszámítás és elfogadás, javaslatok a mobilitás megkönnyítésére tantárgycsomagok, modulok révén, osztályzatok átszámítása (magyarul 2005-ben)
- ✓ 2009: hozzáigazítás a megvalósult Bologna-mobilitás tapasztalataihoz, de már megjelennek a tanulási eredmény, a hallgató-centrikus oktatás fogalmai. Ezek azonban még nem tükrözik a keretrendszerek kialakításának tapasztalatait (pl. a kredit munkamennyiségként definiálódik)

Az ECTS kézikönyv revíziója

ECTS Users' Guide: az átdolgozás 2015-re (jereváni miniszteri konferencia) egy munkabizottság feladata

A revízió fő iránya, hogy a kredit egyrészt a tanulási programokban a képesítési keretrendszerrel kompatibilis módon, másrészt a hallgató-centrikus oktatás kimeneti oldalát képviselve a programok minőségét is tükröző fogalomként jelenjen meg

Az új kézikönyv fejezetei

- ✓ Az ECTS az európai felsőoktatási térben
- ✓ Az ECTS fő vonásai
- ✓ Kreditok a programtervezésben, kivitelezésben és azok felülvizsgálatában
- ✓ Tanítás, tanulás és számonkérés
- ✓ Kreditfogadás és mobilitás
- ✓ Az ECTS az élethosszig tartó tanulásban
- ✓ Az ECTS fő dokumentumai
- ✓ ECTS és minőségbiztosítás
- ✓ Fogalommagyarázat

Viták az ajánlás új szövegéről

- ✓ Fogalmi magyarázatai túlzottan részletezettek és több felfogást is igyekeznek bemutatni, miközben nem elég szabatosak
- ✓ Kevés fogódzót adnak a mobilitásban résztvevő intézményeknek és hallgatóknak
- ✓ Nem sikerült valódi áttörést elérni az osztályozások átszámításának javaslatában

A felsőoktatási minőségbiztosítási szabvány

OKTATÁSKUTATÓ
ÉS FEJLESZTŐ
INTÉZET

European Standards and Guidelines 2005:
elszámoltathatóság, nyilvánosság és fejlesztés. A
bizalom és a kölcsönös elismerés alapelvei

Négy szervezet képviselői dolgozták ki: ENQA,
ESU, EUA-EURASHE

Belső és külső minőségbiztosítás

Minőségbiztosítási ügynökségek. és azok
szervezete, a Regiszter (EQAR)

Az ESG revíziója

Bukaresti nyilatkozat:

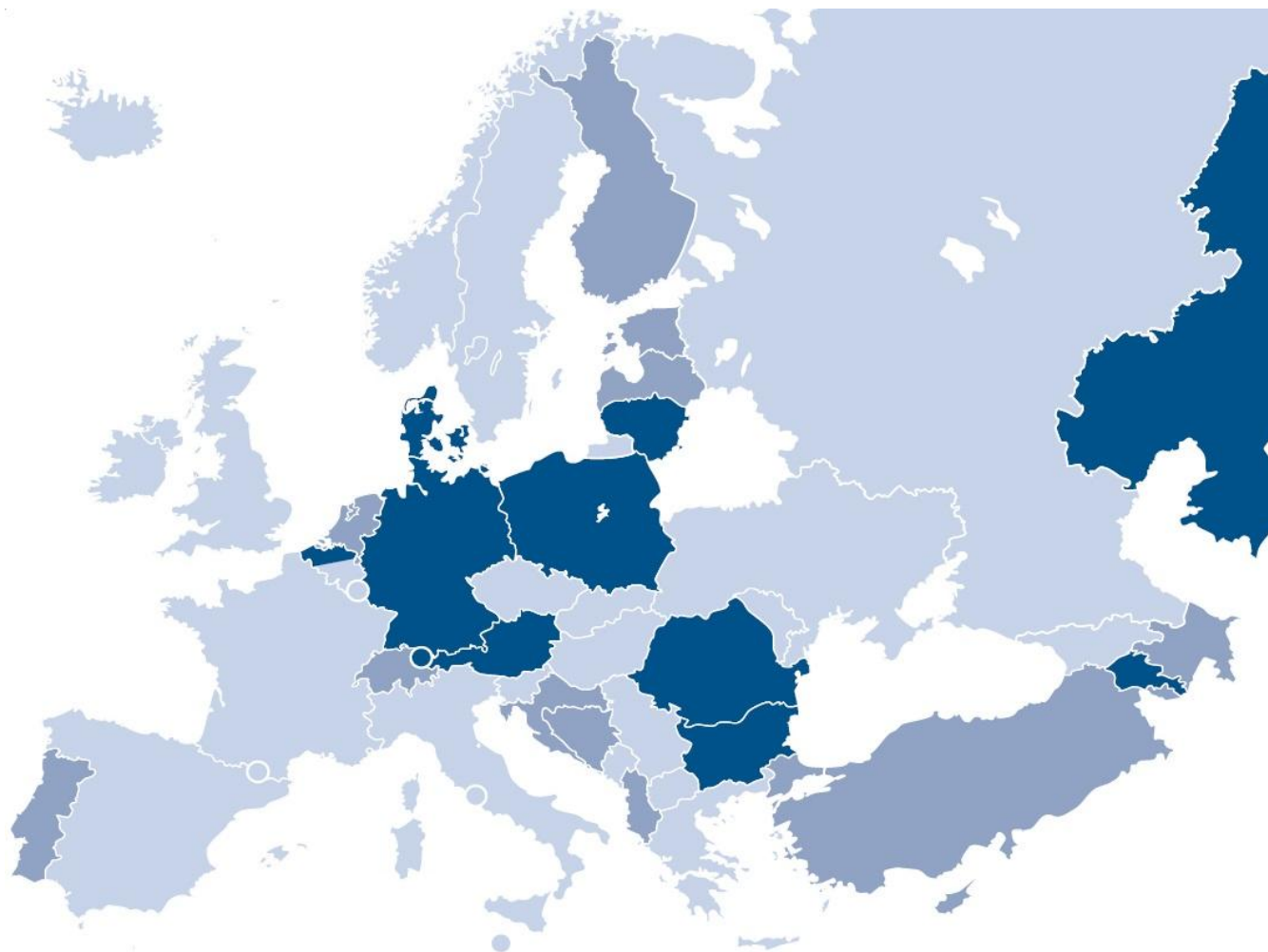
- ✓ az EQAR tagjainak legyen lehetősége Európa bármely országában tevékenykedni (a nemzeti törvénykezés keretein belül)
- ✓ a kettős és többes diplomaadó programok EQAR akkreditációja legyen mindenütt elfogadott

Hosszú távú cél: az EQAR akkreditáció
automatikus elismerése

EU Education, Youth, Culture and Sport Council
(2014): megerősíti a fentebbieket

EQAR tagok az akkreditációban

OKTATÁSKUTATÓ
ÉS FEJLESZTŐ
INTÉZET

A változások irányai

- ✓ szoros kapcsolat az európai és a nemzeti képesítési keretrendszerekkel
- ✓ a belső minőségbiztosítás részletezi az oktatási folyamatot és tanulási eredmény szemléletű megközelítésben tárgyalja a programtervezést, a felvételi, tanulmányi előrehaladási és értékelési valamint monitoring fázisokat
- ✓ konzisztensebb, világosabb megfogalmazások
- ✓ a külső minőségbiztosítás diverzitásának befogadása
- ✓ akár közvetlen felhasználhatóság, beemelhetőség a nemzeti törvénykezésbe

High Level Group on the Modernisation of Higher Education

REPORT TO THE EUROPEAN COMMISSION ON
**Improving the quality
of teaching and learning in
Europe's higher education institutions**

JUNE 2013

OKTATÁSKUTATÓ
ÉS FEJLESZTŐ
INTÉZET

Következtetések, tendenciák

- ✓ A határokon átnyúló oktatás (cross-border education) előtérbe kerülése
- ✓ Az európai metarendszerek (EQF, ECTS, ESG) közvetlen felhasználásának lehetősége
- ✓ A konvergencia folyamatának erősödése: az eltérő szálakon induló kezdeményezések kezdenek összefonódni
- ✓ A folyamatok menedzselése, finanszírozása: Európai Unió, Erasmus+, európai felsőoktatási szervezetek
- ✓ Az oktatási miniszterek 2015-ös jereváni találkozója: további lépések várhatók

Magyarország

Mindenről tudunk, a törvénykezésbe is beszivárognak az új fejlemények

EU támogatású projektekben folyik a szakértői munka

Az implementációban el vagyunk maradva

Az európai középmezőny alján helyezkedünk el

